בלאותיה קיימין תני תנא קמיה דרב נחמן זינתה הפסידה בלאותיה קיימין א"ל אם היא זינתה כליה מי זנאי תני לא הפסידה בלאותיה קיימין אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן זו דברי רבי מנחם סתימתאה אבל חכמים אומרים זינתה לא הפסידה בלאותיה קיימין: אם מתחלה נשאה כו': אמר רב הונא אילונית אשה ואינה אשה אלמנה אשה גמורה אילונית אשה ואינה אשה הכיר בה יש לה כתובה לא הכיר בה אין לה כתובה אלמנה אשה גמורה בין הכיר בה בין לא הכיר בה יש לה כתובה ורב יהודה אומר אחת זו ואחת זו אשה ואינה אשה הכיר בה יש לה כתובה לא הכיר בה אין לה כתובה מיתיבי כנסה בחזקת שהיא כן ונמצאת שהיא כן יש לה כתובה הא סתמא אין לה כתובה לא תימא הא סתמא אין לה כתובה אלא אימא כנסה בחזקת שאינה כן ונמצאת שהיא כן אין לה כתובה אבל סתמא מאי אית לה אדתני בחזקת שהיא כן ונמצאת שהיא כן יש לה כתובה לשמעינן סתמא (א) וכ"ש הא ועוד תני כנסה בידוע ונמצאת בידוע יש לה כתובה כנסה סתם אין לה כתובה תיובתא דרב הונא רב הונא [ה]מתני' אטעיתיה הוא סבר מדקא מפליג באילונית ולא קמפליג באלמנה מכלל דאלמנה אפי' בסתמא נמי אית לה ולא היא כי קתני לה לאלמנה אפלוגתא דאילונית קאי:

הדרן עלך אלמנה ניזונת

הנושא [א]את האשה ופסקה עמו כדי שיזון את בתה חמש שנים חייב לזונה חמש שנים [ב]ניסת לאחר ופסקה עמו כדי שיזון את בתה חמש שנים חייב לזונה חמש שנים לא יאמר הראשון לכשתבא אצלי אזונה אלא מוליך לה מזונותיה [ב]למקום שאמה וכן לא יאמרו שניהם הרי אנו זנין אותה כאחד אלא אחד זנה ואחד נותן לה דמי מזונות [ג]ניסת הבעל נותן לה מזונות והן נותנין לה דמי מזונות [ג]מתו בנותיהן ניזונות מנכסים בני חורין והיא ניזונת מנכסים משועבדים מפני שהיא כבעלת חוב [ד]הפקחים היו כותבים ע"מ שאזון את בתך חמש שנים כל זמן שאת עמי: **גמ'** אתמר האומר לחבירו חייב אני לך מנה [ה]רבי יוחנן אמר חייב ור"ל אמר פטור ה"ד אי דאמר להו אתם עדיי מ"ט דר"ל דקפטר אי דלא אמר להו אתם עדיי מ"ט דרבי יוחנן דקמחייב לעולם דלא קאמר להו אתם עדיי והכא במאי עסקינן [ו]דא"ל חייב אני לך מנה בשטר רבי יוחנן אמר חייב אלימא מילתא דשטרא כמאן דאמר להו אתם עדים דמי ר"ל אמר פטור לא אלימא מילתא דשטרא תנן הנושא את האשה ופסקה עמו לזון את בתה חמש שנים חייב לזונה חמש שנים מאי לאו כי האי גוונא

לא

בלאותיה קיימין. בלאות שהן קיימין לא הפסידה: זו דברי רבי מנחם. הא סתמא דתני תנא קמיה דר"נ הפסידה ר' מנחם אמרה דסתימתאה הוא הרבה משמועותיו נשנו סתם במשנה ובברייתא: אשה ואינה אשה. פעמים היא כאשתו פעמים אינה כאשתו: אלמנה. לכ"ג: בחזקת שהיא כן. שהודיעתו שהיא אלמנה: הא סתמא. הוה ליה לא הכיר בה: אין לה. תיובתא דרב הונא: בחזקת שאינה כן. שהטעתו ואמרה לו לא נתקדשתי לאדם מעולם: אבל סתמא. שלא התנה עמה ומיהו לא הכיר בה יש לה: כנסה בידוע. שהיא אלמנה: מדקא מפליג באיילונית. דאם מתחלה נשאה לשם איילונית יש לה: כי קתני לה לאלמנה. וקאמר יש לה כתובה: אפלוגתא דאיילונית קאי. לאמר שחילק באיילונית ופירש הכיר בה יש לה כתובה שנאה לאלמנה אצלה וקאמר אף אלמנה נמי שהכיר בה ונשאה לשם אלמנה יש לה כתובה:

הדרן עלך אלמנה ניזונת

הנושא את האשה. לזון את בתה. שהיה לה מאיש אחר: נשאת. האם לאחר שגירשה הראשון: לכשתבא אצלי. כלומר אם הייתי מקיים את אמה הייתי זנה: בנותיהן נזונות מנכסים בני חורין. ולא ממשועבדים דתנן (גיטין דף מח:) אין מוציאין לאכילת פירות ולשבח קרקעות ולמזון האשה והבנות מנכסים משועבדים: והיא נזונת. אותה הבת: שהיא כבעלת חוב. שיש לה עליהן שטר מזונות: כל זמן שאת עמי. ולא אם אמות או תמותי או אגרשיך: **גמ'** אי דאמר להו. לשומעין: אתם עדיי. שאני מודה לו: מאי טעמא דר"ל דפטר. הא אנן תנן בסנהדרין (דף כט.) עד שיאמרו בפנינו הודה לו אלמא הודה בפני עדים חייב: אי לא אמר להו. לשומעין אתם עדיי: מאי טעמא דרבי יוחנן. הא קיימא לן התם בסנהדרין וצריך שיאמר אתם עדיי: ה"ג לעולם דלא אמר להו אתם עדיי והכא במאי עסקינן בשטרא. שמסר לו שטר בפנינו וכתוב בו אני חייב לך מנה ואע"פ שכתב ידו הוא הואיל ולא חתם פטור. והא דתנן (ב"ב קעה:) הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין כגון שחתם בו אני פלוני לויתי מנה מפלוני כדמוכח בפרק האשה שנתארמלה (לעיל כא.) דאמר אביי לכתוב חתימת ידיה אאספא אבל אמגילתא לא מאי טעמא דלמא משכח ליה כו' ותנן הוציא עליו כתב ידו כו' אלמא בחתימת ידיה קמיירי אבל הכא הכי כתב ליה חייב אני לך מנה ולא חתם בו: אלימא מלתא דשטרא. הואיל ובפני עדים מסר לו: מאי לאו כי האי גוונא. [מה עדות יש לה לאחר זמן בדבר זה לאו כי האי גוונא] שמוסר לה שטר בפני עדים וכתוב בו פלוני קבל עליו כך ואין שם לא קנין ולא חתימה דאי הוה שטר חתום בידה מאי למימרא:

לא

הנושא את האשה. נשאת הבעל חייב במזונותיה. סלקא דעתין דלא מיחייב דכיון דיש לה מזונות מאחר כאילו התנה עמה על מנת שאין לה עליו מזונות קמ"ל: והן נותנין לה דמי מזונות. איצטריך ס"ד דלא פסקו אלא כל זמן שלא נשאת:

והיא ניזונת מנכסים משועבדים. ואע"ג דלעיל (דף נג: ושם) תניא ממשה גובין מן המשוחררים המקבל עליו לזון את בת אשתו למ"ד בהניזקין (גיטין נא.) קצובין לחוד טרפה לא קשיא מידי דהכא משום קצבה ולמ"ד כתובין בעינן מוקי לה בשקנו מידו ואי"ת למ"ד קצובין אע"פ שאין כתובין אמאי לא חשיב להו קצבה למזון הבנות דהוי עד דתבגרן ומיהו מן הלב אין קשה כל כך דלא ידעינן כמה בנות יהיו לו לפיכך אין קצובין אלא האמין שעבדו א] בההיא שעתא קצובין ניהו עד דתבגרן:

אי דלא אמר להו אתם עדיי מאי טעמא דרבי יוחנן. הוה ליה למפטריה או משום משטה אני בך או משום אדם עשוי שלא להשביע את עצמו: **דאמר** ליה חייב אני לך מנה בשטר. דאלימא מילתא דשטרא לרבי יוחנן ומשוינא הודאה אע"ג דלא אמר אתם עדיי ולא מיירי כשכתב לו חייב אני לך מנה ואתם תחתיו דהיינו הוציא עליו כתב ידו וגובה לכולי עלמא מנכסים בני חורין ולא מיירי נמי כשכתב לו אני פלוני חייב לך מנה דהא נמי כחתם תחתיו דמי ואע"ג דבריש מגילתא מוכיח בגט פשוט (ב"ב דף קסז.) דיכול לחתום ולא חיישינן דלמא משכח לה איניש דלא מעלי וכתיב מאי דבעי התם ודאי לא גבי כלל הואיל ואינו מכתיבה אחת דחייב אני לך מנה כתב הלאי איניש דלא מעלי. מ"ר: **חייב** לזונה חמש שנים מאי לאו כי האי גוונא. דאי בשטר גמור מה חדוש דחייב ואע"ג דלא הוי שטר גמור גבי ממשעבדי דאית ליה קלא:

תא

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פכ"ג מהל' אישות הלכה יז ופי"א מהל' מכירה הלכה טו יז סמג לאוין פא טוש"ע אה"ע סי' קיד סעיף א וטור ח"מ סי' רז:

ב ב מיי' פכ"ג מהלכ' אישות הלכ' יח טוש"ע אה"ע סי' קיד סעיף ח:

ג ג מיי' שם הלכה יח טוש"ע שם סעיף י:

ד ד שם בח"מ טוש"ע שם סעיף יא:

ה ה ו מיי' פי"א מהל' מכירה הל' טו טוש"ע ח"מ סי' מ סעיף א:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה והיא וכו' בההיא שעתא קצובין ניהו עד דתבגרן. עי' לעיל דף נ: בתוס' ד"ה ומאי עליה וכו' בסה"ד ודו"ק:

◆

תוספות רי"ד

ברשות של בעל והם שלו קנסוהו כשלה לשלם לה אף ע"ג דליתנהו ולדידה כדידיה פי' נ"מ שברשותה הן קנסוה כשלו דאע"ג דאיתנהו לא משלם לה וכ"ז הוא להיפך כדי לקלקל נשואין וקם ליה מתני' הכי הממאנת והאילונית אין להן בלאות דנכסי צ"ב אם נאבדו (אבל אלמנה לכ"ג דיש לה כלי בלאות שהיא ככל הנשים ואם אבדו נצ"ב שלה חייב באחריותן) והשני' אין לה בלאות דנ"מ אע"ג דאיתנהו. אבל אלמנה לכ"ג אמרי' ביבמות (דף פה.) די"ל בלאות שהיא ככל הנשים (וי"ל ככל הנשים) וזה שקוראים אותן כלי בלאות מפני שדרך הבגדים להיות בלים ואינן חדשים כעת שהביאתם מבית אביה (נמצא לפי דברי הגאון שהממאנת והאילונית בין בנכ"מ בין בנצ"ב אי דאיתנהו אידי ואידי א"ל ואי דלית נהו אידי ואידי ל"ל אבל בשני' בנכ"מ בין איתנהו בין ליתנהו ל"ל ובנצ"ב בין איתנהו בין ליתנהו אית לה כך משמע הפסק של גאון. אבל הרב פירש השטה בענין אחר והפסק בין בממאנת בין האיילונית בין השניה בין בנכ"מ בין בנצ"ב אי דאיתנהו כלהו אית להו ואי דליתנהו כלהו ל"ל. ומאי דתנן במתני' ולא בלאות כגון דליתנהו (וכ"ו) [והיינו] שאין הבעל חייב לקנותן לה ואין לחלק בין נכ"מ לנצ"ב אבל מה שבפניה נוטלת ויוצאת) ואם מתחילה נשאה לשם אילונית וכו'. אמר ר"ה אילונית אשה ואינה אשה הכיר בה יי"ל כתובה ככל הנשים לא הכיר בה א"ל כתובה. אלמנה אשה גמורה בין הכיר בה בין לא הכיר בה יי"ל כתובה ור"י אמר א' זה וא' זה אשה ואינה אשה הכיר בה יי"ל כתובה לא הכיר בה א"ל כתובה ואקשי' ליה לר"ה ואסיקנא דר"ה מתני' אטעיתיה הוא סבר מדקמפליג באילונית ולא קמפליג באלמנה מכלל דאלמנה אפילו בסתמא נמי יי"ל ולא היא כי קתני לאלמנה אפלוגתא דאילונית קתני לה ואם לא הכיר בה אין לה כתובה ודוקא כתובה הוא דלי"ל לאילונית אם לא הכיר בה מפני שמקחו מק"ט אבל גיטא בעי שאין אדם עושה בעילתו בעילת זנות. עיין כערך לי"ד בס"ה:

פרק שנים עשר

הנושא את האשה ופסקה עמו שיזון את בתה ה' שנים חייב לזונה ה' שנים נשאת לאחר ופסקה עמו שיזון את בתה ה' שנים חייב לזונה ה' שנים לא יאמר הראשון לכשתבוא אצלי אזונה אלא מוליך לה מזונותי' במקום שהיא אמה וכן לא יאמרו שניהם הרי אנו זנין אותה כאחד אלא א' זונה וא' נותן לה דמי מזונות נשאת הבעל חייב

מסורת הש"ס

א) [לעיל ל. כתובות מ: חולין קלג:], ב) [במשנה שבמשניות וברי"ף איתא למקום אמה וברא"ש למקום שהיא אמה], ג) [גיטין נא. לקמן קב:], ד) [לקמן קב:], ה) [לעיל סט.].

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' סתמא יש לה כתובה וכ"ש:

◆

מוסף רש"י

מתו בנותיהן ניזונות מנכסים בני חורין. הנושא את האשה ופסקה עמו לזון את בתה חמש שנים ונירשה בתוך חמש שנים ונשאת לאחר ופסקה עמו כמו כן, חייב לזונה חמש שנים, אחד זנה ואחד נותן לה דמי מזונות. מתו בנותיהן ניזונות מנכסים בני חורין, דקתני מתניתין אין מוציאין למזון האשה והבנות מנכסים משועבדים. והיא. אותה בת אשתו, ניזונית מנכסים משועבדים (גיטין נא.).

◆

תוספות רי"ד (המשך)

במזונותי' והם נותנין לה דמי מזונות מתו בנותיהן ניזונות מנכב"ח והיא נזונית מנכסים משועבדים מפני שהיא כבעלת חוב הפקחים הי' כותבים ע"מ שאזון את בתך כ"ז שאת עמי. פי' [בנותיהן] ניזונות מנכסי ב"ח כדתנן בהניזקין אין מוציאים למזון האשה והבנות מנכסים משועבדים מפני תה"ע והיא ניזונית מנכסים משועבדים כדאמרן לקמן בשקנו מידו: איתמר האומר לחבירו חייב אני לך מנה ר"י אמר חייב ר"ל אמר פטור ה"ד אי דא"ל אתם עדי מ"ט דר"ל דפטר ואי דלא א"ל אתם עדי מ"ט דר"י דאמר חייב לעולם דל"א א"ע והב"ע כגון דא"ל מנה אני חייב לך בשטר. פי' הדיבור הזה שהודה לו לא בפה הודה לו אלא בשטר כתב לו כי אני חייב לך מנה ומסרו בידו וכ"י היא לו לראיה שהודה לו שר"י אמר חייב אלימא ליה מלתא דשטרא כמאן דא"ל אתם עדי דמי ור"ל אמר פטור לא אלימא מילתא דשטרא ולא כמאן דא"ל א"ע דמי (והרב אומר אפילו כ' לו מכ"י אפילו אם מסרו לו בינו לבין עצמו ליבא מאן דפליג שהוא כשטר חתום בב' עדים אצל בני חורין ופלוגתא דר"י ור"ל פי' בשכ' לו ע"י השטר מנה אני חייב לך ומסר לו אותה הכתיבה בפני ב' עדים והשטר אינו חתום בחת"י העדים. ר"ל סבר מ"ל הודאה בפה מ"ל הודאה בשטר כיון שהשטר אינו חתום יי"ל השטיחי בך ור"י סבר כיון שע"י כתיבה הודה לו ומסר לו אותה הכתיבה בפני עדים אלימא מלתא דשטרא כמאן דאמר א"ע ופלוגתיה הויא בין שהודה לו על מה שהיה מחויב לו מקודם לכן ובין שהודה לו על מה שלא הי' מחויב לו מקודם לכן אלא רוצה לשעבד עצמו בכך. אבל אין הלכה כר"י אלא כשרוצה להודות לו על מה שהוא מחויב לו מקודם לכן אבל אם אינו מחויב לו ורוצה להתחייב לו מכאן ולהבא א"י עד שיקנו ממנו כמו שמוכיח מדברי ר' גידל דלקמן) ואי קשיא ממאי דתנן בגט פשוט הוציא עליו כת"י שהוא חייב לו גובה מנכסים ב"ח אין זה דומה לזה שאותה הכתיבה אינה הודאה אלא עדות שהלוהו וכיון שעל סמך אותה הכתיבה ליוהו כ"כיבתו כתיבת עדים דמיא אצל ב"ח ואילו הלוהו בפני עדים כלום צ"ל א"ע גם עכשיו נמי שכתב בכת"י אין צ"ל א"ע אבל זו הכתיבה אינה [אלא] הודאה שמודה לו כי הלוהו (לו עכשיו אלא) מקודם לכן וכיון שהלואה לא על סמך